

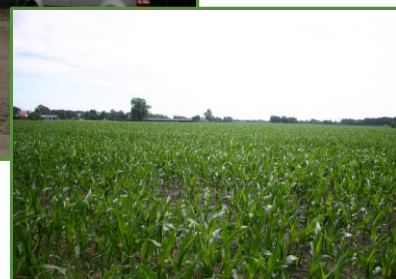

aeres milieu

ingenieursbureau voor bodem, archeologie, geohydrologie, ecologie

Quickscan Natuurwetgeving voor locaties te Eersel en Luyksgestel

Quickscan Natuurwetgeving voor locaties te Eersel en Luyksgestel

Aeres Milieu Projectnummer : AM22270, AM22271, AM22272
Status rapport : Definitief (versie 1)
Datum : 13 juli 2022

Opdrachtgever : Ordito B.V.
Nieuwstraat 87
5126 CC Gilze

Opgesteld door : Remy Rijnders BSc | ir. J.P.M. Hovens
Paraaf :

Gecontroleerd door : ing. J.M.G. Reuver
Paraaf :

Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	4
2.	WET- en REGELGEVING.....	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Bescherming van Natura 2000-gebieden.....	5
2.3	Natuurnetwerk Nederland.....	6
2.4	Beschermde planten en dieren	6
3.	WERKWIJZE	8
3.1	Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden.....	8
3.2	Werkwijze quickscan	8
4.	BESCHERMDE NATUURWAARDEN	9
4.1	Beschrijving plangebied	9
4.2	Natura 2000-gebieden	11
4.3	Natuurnetwerk Nederland.....	12
4.4	Beschermde planten en dieren	13
5.	MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN.....	18
5.1	Natura 2000.....	18
5.2	Natuurnetwerk Brabant.....	18
5.3	Beschermde planten en dieren	18
6.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20
6.1	Natura 2000.....	20
6.2	Natuurnetwerk Brabant.....	20
6.3	Beschermde planten en dieren	20
	LITERATUUR	23

Bijlage:

- 1 Toelichting per beschermingsregime

1. INLEIDING

In opdracht van Ordito B.V. heeft Aeres Milieu B.V. in samenwerking met Faunaconsult B.V. een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd op de locatie:

Adres onderzoekslocatie	: Lage Heide 7 te Eersel; Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong. te Luyksgestel
Gemeente	: Eersel en Bergeijk
Kadastrale registratie	: Eersel, sectie L, nummers 813 en Luyksgestel, sectie D, nummers 120 (gedeeltelijk) 818, 974 (gedeeltelijk), 976 (gedeeltelijk) en 977 (gedeeltelijk)
Oppervlakte	: circa 17.000 m ²
Huidige bestemming	: Agrarisch
Toekomstige bestemming	: Agrarisch, natuur en wonen

Enkele veehouderijstallen worden gesloopt, waarna er voortaan akkerbouw wordt bedreven. Op een deel van een maisakker worden twee woningen gebouwd. Aan de rand van de Zoferloop wil de initiatiefnemer een natuurinvulling geven. De voorgenomen ontwikkeling heeft aanleiding gegeven voor deze quickscan natuurwetgeving. Hierin is nagegaan welke effecten de ingreep heeft op lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Daarnaast is nagegaan welke invloed de ingreep heeft op beschermde Natura 2000-gebieden en overige beschermde natuurgebieden.

Doel en status van dit document

Het risico bestaat dat het plangebied deel uitmaakt van leefgebieden van diverse beschermde soorten. Dit document geeft inzicht in de mogelijke knelpunten in het kader van natuurwetgeving en -beleid en mogelijke effecten als gevolg van het project.

Het doel van dit document is om vast te stellen of de natuurwetgeving de geplande ontwikkeling in de weg staat. De ingreep kan een negatief effect hebben op beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden) en beschermde gebieden. Dit document geeft aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de minimale onderzoekinspanning vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Daarnaast worden mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven om significant negatieve effecten op voorhand te voorkomen en daarmee te voldoen aan de natuurwetgeving.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft de geplande werkzaamheden en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven. Hoofdstuk 5 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep op Natura 2000-gebieden, de in en nabij het plangebied aanwezige natuurwaarden, evenals de mogelijke overtredingen op de Wnb. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

2. WET- en REGELGEVING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven op de juridische bescherming van de Nederlandse natuur. De Wet natuurbescherming (Wnb), die per 1 januari 2017 is ingegaan, vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Natuurbeschermingswet 1998 zorgde voor de bescherming van (natuur)gebieden en de Flora- en faunawet regelde de bescherming van alle in het wild levende planten- en diersoorten, dus ook buiten de beschermde gebieden. Bij werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen, moest worden nagegaan of deze negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor beschermde soorten en/of beschermde gebieden. Bij kap van bomen moest worden bepaald of de Boswet van toepassing was (de Boswet regelde het behoud van bosopstanden of compensatie ervan). De basis van de nieuwe wetgeving blijft in grote lijnen gelijk, al verandert er wel een aantal zaken.

2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Wat betreft gebiedsbescherming, vervalt de bescherming van de Beschermde natuurmonumenten. Deze vallen echter vrijwel altijd (op enkele kleine gebieden na) binnen Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) en houden dus indirect wel bescherming, zij het niet in dezelfde mate. De provincies hebben daarnaast de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Zij kunnen in een later stadium door de Minister worden toegevoegd aan Natura 2000-gebieden.

Verder verandert er voor Natura 2000-gebieden weinig. De bescherming van deze gebieden is namelijk gebaseerd op internationale verplichtingen en die zijn niet veranderd.

Per Natura 2000-gebied zijn (instandhouding)doelen (voor soorten en vegetatietypen) opgesteld. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken. Het bevoegd gezag kan schadelijke activiteiten beperken en eisen dat een vergunning op de Wnb wordt aangevraagd. Regulier beheer en bestaand gebruik zijn opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

Wetlands worden beschermd door het internationale Ramsar-verdrag. Het zijn ook Natura 2000-gebieden en daardoor beschermd door de Wnb.

Toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft Natura 2000-gebieden is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het NNN is gebaseerd op provinciale regelgeving, die met ingang van de Wnb niet is veranderd.

In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

De provincies hebben – zoals ook al in paragraaf 2.2 aangegeven – de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Veel provincies hebben de Nationale Landschappen (sinds 2011 geen onderdeel meer van nationaal beleid) in hun provinciale beleid opgenomen.

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan het provinciale beleid is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.4 Beschermde planten en dieren

De lijsten met beschermde soorten zijn veranderd. Er zijn soorten die voorheen beschermd waren en onder de Wnb niet meer en andersom. Zo zijn een aantal soorten orchideeën, de kleine modderkruiper en rode bosmieren sinds 1 januari 2017 niet meer beschermd. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op verboden handelingen, afwijkingsmogelijkheden en criteria voor ontheffing/vrijstelling per beschermingsregime):

- Vogels

alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Verder nemen de meeste provincies de onder de Flora- en faunawet benoemde vogelsoorten waarvan het nest jaar rond werd beschermd over. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaar rond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken;

- Internationaal beschermde soorten

alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 3.2 van de Wnb);

- Overige beschermde soorten

soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen (paragraaf 3.3 van de Wnb). Hieronder vallen onder meer de 'algemene' soorten die onder de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen waren vrijgesteld. Vrijwel al deze soorten zijn door alle provincies eveneens voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld (een uitzondering geldt bijvoorbeeld voor de mol, die onder de Wnb niet meer is beschermd).

De beschermde status van soorten kan echter per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten (Provinciale staten van Noord-Brabant, 2016). Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Voor soorten die ook niet in de bijlagen van de Wnb worden genoemd, fungeert de zorgplichtbepaling (artikel 1.11 Wnb) als vangnet. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in beginsel achterwege worden gelaten, dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wnb wat betreft flora en fauna is opgenomen in hoofdstuk 5.

3. WERKWIJZE

3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden

Op de locatie Lage Heide 7 te Eersel worden twee varkensstallen gesloopt en de verharding en wat vegetatie verwijderd. Vervolgens wordt hier akkerbouw bedreven. Op de locatie Neerrijt 16 te Luyksgestel worden een melkveestal gesloopt, enkele silosleuven verwijderd, en verharding en vegetatie verwijderd. Ook hier wordt voortaan grotendeels akkerbouw bedreven. Langs de Zoferloop wordt natuur gerealiseerd; de exacte invulling hiervoor is nog niet bekend. Op de locatie Kruisboomweg ong. te Luyksgestel wordt een deel van een maisakker verwijderd. Vervolgens worden hier twee woningen met tuinen en wat verharding gerealiseerd. Schetsen van de voorgestane situaties zijn (nog) niet voorhanden.

3.2 Werkwijze quickscan

Deze quickscan natuurwetgeving is uitgevoerd door middel van een veldbezoek en een literatuurstudie. Op 21 juni 2022 heeft Faunaconsult B.V. het plangebied en de omgeving ervan bezocht voor een habitatgeschiktheidsonderzoek. Hierbij werd beoordeeld voor welke plant- en diersoorten het plangebied een geschikte habitat biedt. Waarnemingen van soorten in het plangebied zijn genoteerd. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen en potentieel geschikte verblijfplaatsen. Het plangebied is onderzocht, de te slopen gebouwen werden daarbij van binnen en buiten geïnspecteerd met behulp van een ladder, een RIGID SeeSnake en zaklamp.

Het bureauonderzoek is gebaseerd op vrij verkrijgbare verspreidingsbronnen en waarnemingen van soorten:

- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (www.natura2000.nl/gebieden);
- RAVON (www.ravon.nl);
- FLORON (www.floron.nl);
- SOVON (www.sovon.nl);
- Zoogdierverseniging (www.zoogdierverseniging.nl);
- NDFF Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl).

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit drie locaties: Lage Heide 7 te Eersel en Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong. te Luyksgestel (zie figuur 4.1.1). De locaties Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong. bevinden zich op zo'n 200 meter van elkaar. Elke locatie wordt hieronder apart beschreven.

Figuur 4.1.1. Het plangebied (rode cirkels). Noordelijke cirkel=Lage Heide 7, Zuidelijke cirkels=Neerrijt 16 (links) en Kruisboomweg ong. (rechts).

Lage Heide 7

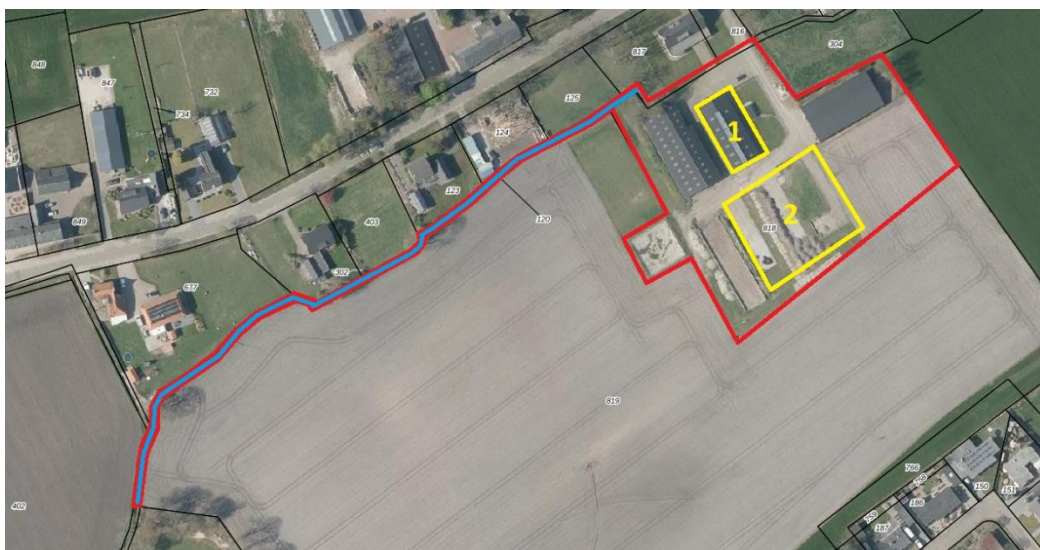
Lage Heide 7 te Eersel (zie figuur 4.1.2) bevindt zich tussen Eersel en Bergeijk, in het buitengebied. De omgeving rondom het plangebied bestaat volledig uit akkerland. In het plangebied zelf bevinden zich twee varkensstallen met wat verharding. Verder groeien er enkele algemene plantensoorten als kattenstaart, melganzenvoet en grote brandnetel. De hoger opgaande vegetatie die te zien is in figuur 4.1.2 is thans niet meer aanwezig.

Figuur 4.1.2. Plangebied Lage Heide 7 te Eersel (rood omlijnd). Bron: [KadastraleKaart.com](https://kadaster.nl).

Neerrijt 16

Neerrijt 16 te Luyksgestel (zie figuur 4.1.3) bevindt zich direct ten noorden van Luyksgestel, in het buitengebied. De omgeving rondom het plangebied bestaat vrijwel volledig uit akkerland. Aan de noordzijde bevinden zich weides en een woonhuis met gazon. In het plangebied zelf bevinden zich een melkveestal, enkele sleufsilo's, twee gebouwen voor machineberging/akkerbouw, een dierenhok en wat verharding. Eén sleufsilo, de twee gebouwen voor machineberging/akkerbouw en het dierenhok blijven behouden en vallen daarmee buiten het feitelijke plangebied. In het plangebied komen algemene plantensoorten voor als Canadese fijnstraal, perzikkruid, melganzenvoet, ridderzuring, vogelmuur, echte kamille, zachte ooievaarsbek, grote brandnetel, boerenwormkruid en paardenbloem. De Zoefersloop bevindt zich direct bij het plangebied, tussen een maisakker en de tuinen van woningen (blauwe lijn in figuur 4.1.3). Deze stond tijdens het veldbezoek droog. Aan de randen van de Zoefersloop groeien algemene plantensoorten als zomereik, grote brandnetel, haagwinde, heermoes, perzikkruid, hop, wilgenroosje, bastaardwederik en paardenbloem.

Figuur 4.1.3. Plangebied Neerrijt 16 te Luyksgestel (rood omlijnd) met de te slopen melkveestal (1) en de te verwijderen sleufsilo's (2) en de Zoefersloop (blauwe lijn). Bron: [KadastraleKaart.com](https://kadaster.nl).

Kruisboomweg ong.

Kruisboomweg ong. te Luyksgestel (zie figuur 4.1.4) bevindt zich direct ten noorden van Luyksgestel, in het buitengebied. De omgeving rondom het plangebied bestaat vrijwel volledig uit akkerland. Aan de zuidzijde bevinden zich woningen. Het plangebied zelf bestaat geheel uit een maisveld. Aan de randen van het plangebied komen algemene plantensoorten voor als grote brandnetel, echte kamille, melganzenvoet, ridderzuring, kruipende boterbloem, haagwinde en paardenbloem.

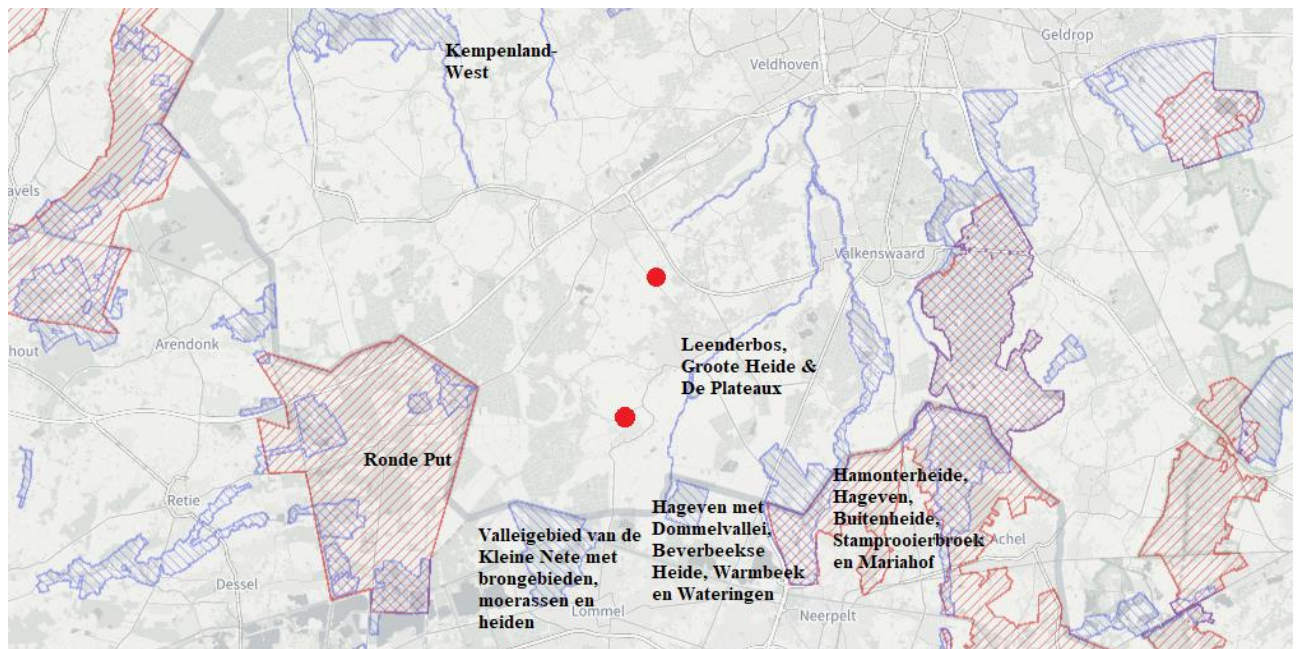

Figuur 4.1.4. Plangebied Kruisboomweg ong. te Luyksgestel (rood omlijnd) met de globale locatie van de te realiseren woningen (geel omlijnd).

Bron: KadastraleKaart.com.

4.2 Natura 2000-gebieden

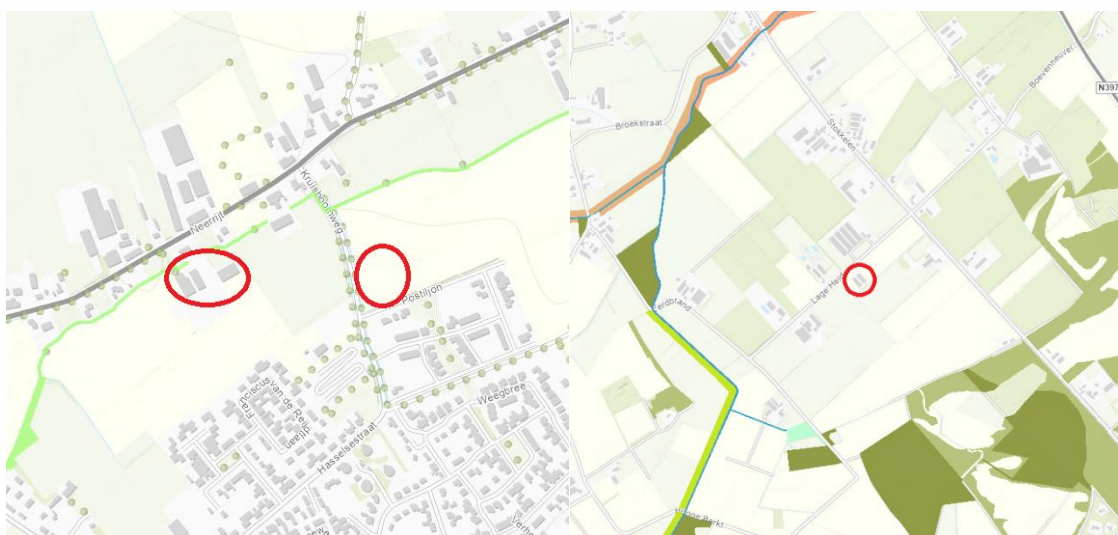
Het Nederlandse Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, op een afstand van 1,6 kilometer ten oosten van het plangebied. Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' ligt op een afstand van 7,0 kilometer van het plangebied. De Belgische Natura 2000-gebieden 'Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse Heide, Warmbeek en Wateringen', 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden', 'Ronde Put' en 'Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof' liggen op resp. 2,9; 4,1; 5,6 en 6,1 kilometer afstand van het plangebied. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2. Ligging van het plangebied (rode stippen) ten opzichte van Natura-2000 gebieden (rood en blauw gearceerd). Bron: [Natura 2000 Network Viewer](#).

4.3 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), het Brabantse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), tot de locaties Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong. grenst aan de locatie Neerrijt 16 (zie figuur 4.3). Dit betreft de Zoferloop en bestaat uit het beheertype 'Beek en Bron'. Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) tot de locatie Lage Heide 7 bevindt zich op zo'n 470 meter ten zuiden hiervan, met het beheertype 'Droog bos met productie' (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3. Globale ligging van het plangebied (rode cirkels) ten opzichte van het NNB (gekleurde delen). links= Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong. en rechts=Lage Heide 7. Bron: [Provincie Noord-Brabant](#).

4.4 Beschermde planten en dieren

Zoogdieren en vogels in de te slopen gebouwen van Lage Heide 7

De twee te slopen varkensstallen bevatten een golfplaten dak met dakbeschot en stenen spouwmuren. Vogelschroot is afwezig. De ruimtes onder de 'golven' zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd. Hier zijn nergens huismus- of steenuilennesten aangetroffen. Huismus- en steenuilennesten zijn in de stallen dus afwezig. Zowel binnen als buiten de stallen zijn enkele steenmarteruitwerpselen aangetroffen (zie figuur 4.4.1). Aan de hand van de hoeveelheid uitwerpselen, en het feit dat het alleen uitwerpselen van volwassen dieren betrof, gaat het hier om een dag rustplaats (en geen kraamverblijf). Open stootvoegen zijn afwezig maar de boeiboorden aan kopgevels bevatten meerdere spleten of zijn geheel afwezig, waardoor vleermuizen de spouw kunnen bereiken (zie figuur 4.4.2). Mogelijk bevatten de stallen dus vleermuisverblijven.

Figuur 4.4.1. Zowel binnen (links) als buiten (rechts) de stallen zijn steenmarteruitwerpselen aangetroffen.

Figuur 4.4.2. De kopgevels van de varkensstallen bevatten meerdere spleten en openingen waardoor vleermuizen de spouw kunnen bereiken.

Zoogdieren en vogels in de te slopen gebouwen van Neerrijt 16 en Kruisboomweg ong.

Kruisboomweg ong. bevat geen gebouwen. Huismus- en gierzwaluwnesten en verblijven van gebouw bewonende vleermuissoorten zijn hier dus zeker afwezig. De te slopen melkveestal bij Neerrijt 16 bevat een golfplaten dak met voor een deel (alleen onder het laagste dakgedeelte) dakbeschot en stenen spouwmuren. Tijdens het veldbezoek vloog er een steenuil de stal uit (de stal is aan twee zijdes open). In de stal zijn meerdere braakballen en uitwerpselen van de steenuil en enkele steenuilenveren aanwezig (zie figuur 4.4.3). Deze bevonden zich met name onder een dwarse stalen balk; hier is duidelijk sprake van een roestplek (zie figuur 4.4.4).

De stal is tijdens het veldbezoek van binnen en buiten geheel geïnspecteerd, maar een steenuilennest (een uitgekrabt kuiltje of eierschalen van de steenuil) is nergens aangetroffen. Ook huismusnesten zijn tijdens de inspectie niet aangetroffen. Huismusnesten zijn in de stal dus zeker afwezig. Steenmarteruitwerpselen zijn eveneens afwezig. De stal bevat geen open stootvoegen maar de tussen het dak overstek en de noordelijke kopgevels bevinden zich spleten en de zuidelijke kopgevels bevatten een windveer die kiert met de gevels (zie figuur 4.4.5). Vleermuizen kunnen op deze plekken de spouw bereiken. Omdat de stal aan twee zijdes open is, kunnen vleermuizen ook van binnenuit de open spouw bereiken (zie figuur 4.4.5). Mogelijk bevatten de stallen dus vleermuisverblijven.

Figuur 4.4.3. Tijdens het veldbezoek vloog er een steenuil de melkveeststal uit. In de stal zijn ook meerdere braakballen en uitwerpselen van de steenuil en enkele steenuilenveren aanwezig.

Figuur 4.4.4. Hier is duidelijk een roestplek van de steenuil aanwezig.

Figuur 4.4.5. Tussen het dak overstek en de noordelijke kopgevels bevinden zich spleten (bovenste foto's) en de zuidelijke kopgevels bevatten een windveer die kiert met de gevel (foto linksonder). De spouw is ook van binnenuit bereikbaar (rechtsonder). Vleermuizen hebben op deze plekken dus toegang tot de spouw.

Zoogdieren en vogels buiten de te slopen gebouwen

In en rond het plangebied zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: huismus, vink, boerenzwaluw, witte kwikstaart en zwarte kraai. Nesten van dergelijke soorten zijn echter nergens in het plangebied aanwezig. Het is wel mogelijk dat algemene vogels (zoals de merel of veldleeuwerik) gedurende het broedseizoen in de (akker)vegetaties een nest maken.

Bomen en hoger opgaande vegetaties zijn in het feitelijke plangebied afwezig. Daarmee is het voorkomen van eekhoornnesten, roofvogelnesten, uilennesten en verblijven van boom bewonende vleermuissoorten in het plangebied uitgesloten. Direct nabij het plangebied gelegen hoger opgaande lijnvormige vegetatie is alleen bij de locatie Kruisboomweg ong. aanwezig, in de vorm van laanbomen aan de Kruisboomweg. Ook deze bomen bevatten geen eekhoorn- of roofvogelnesten. Holtes zijn eveneens afwezig en daarmee dus ook de aanwezigheid van verblijven van boom bewonende vleermuissoorten en uilennesten. Wel dienen de laanbomen mogelijk als vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen.

Dassenburchten, -latrines, -snuitputjes en -wissels, holen etc. zijn afwezig. Voor kleine marterachtigen biedt het plangebied onvoldoende dekking. Overige algemene zoogdieren zoals de veldmuis kunnen wel in het plangebied voorkomen.

Overige soorten

In het plangebied zijn alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen (zie paragraaf 4.1). Wateren, die als voortplantingswater voor amfibieën kunnen dienen, zijn in en rond het plangebied afwezig (de Zoefierloop stond tijdens het veldbezoek droog; zie figuur 4.4.6.). In de oevers van de Zoefierloop zijn nergens holen (van bijvoorbeeld bever) waargenomen. Daarnaast is het aanwezige biotoop in het plangebied niet geschikt als habitat voor streng beschermde amfibieënsoorten. Het is wel mogelijk dat delen van het plangebied als landhabitat dienen van enkele algemene amfibieënsoorten. Voor reptielen is het aanwezige biotoop in het plangebied niet geschikt als habitat. De vegetatie in het plangebied is soortenarm en er zijn weinig nectarplanten en luwte aanwezig waardoor vlinders niet in het plangebied te verwachten zijn. Overige soortgroepen, die beschermd zijn onder de Wnb, zijn eveneens niet te verwachten in het plangebied. Tabel 4.4 geeft een overzicht van de beschermde soorten die (mogelijk) voortplantingsplaatsen en rustplaatsen in het plangebied hebben.

Figuur 4.4.6. De Zoefierloop stond tijdens het veldbezoek droog.

Nederlandse en wetenschappelijke naam	Vogels met jaarrond beschermd nest	Internationaal beschermde soorten	Overige beschermde soorten
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)*	X		
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)		X	
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)		X	
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)		X	
Steenmarter (<i>Martes foina</i>)			X
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)			X
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)			X
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)			X
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)			X
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)			X

Tabel 4.4. (potentieel) in het plangebied voorkomende beschermde soorten. Het beschermingsregime van de soorten in de Wnb is eveneens weergegeven. *=van deze soort is alleen een roestplek aangetroffen.

5. MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN

5.1 Natura 2000

Door de voorgenumen werkzaamheden kan verstoring door geluid en beweging optreden. Deze effecten zijn zeer lokaal; bovendien ligt het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux' op een afstand van 1,6 kilometer van het plangebied. Vanwege deze afstand hebben de voorgenumen werkzaamheden geen direct effect op Natura 2000-gebieden.

Het hierboven genoemde Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux' bevat tenminste één stikstofgevoelig habitattyp, dat te maken heeft met overbelasting door stikstof. Het gebruik van de nieuwe woningen zal leiden tot wat extra stikstofuitstoot. Vanwege de afstand tussen de Natura 2000-gebieden en het plangebied, en vanwege de beperkte omvang van de ingreep, verwachten wij echter geen significant effect op bovengenoemd (en verder van het plangebied gelegen) Natura 2000-gebied(en).

5.2 Natuurnetwerk Brabant

Het plangebied grenst aan het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Omdat hier natuur wordt gerealiseerd, verwachten wij dat de plannen een gunstig effect op het NNB zullen hebben.

5.3 Beschermde planten en dieren

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen onderstaande effecten op beschermde flora en fauna optreden:

- De melkveestal bij Neerrijt 16 dient als roestplek van de steenuil. Bij het slopen van het gebouw zal de roestplek van de steenuil worden vernietigd. Een steenuilennest is niet aangetroffen en waarschijnlijk afwezig. Faunaconsult heeft ruime ervaring met steenuilen, maar soms is een steenuilennest lastig te vinden. Het gaat daarbij om nesten, waarbij er geen duidelijke nestkom of eierschalen aanwezig zijn. Er is daarom een kleine kans dat de sloop toch leidt tot verlies van een steenuilennest, sterfte van jongen en/of eieren.
- In de (akker)vegetatie op alle drie de locaties bevinden zich in het broedseizoen mogelijk (beschermde) vogelnesten. Als de vegetatie tijdens het broedseizoen wordt verwijderd, kunnen broedende vogels worden verstoord (hun jongen kunnen hierdoor te lang zijn achtergelaten en eieren kunnen te lang niet zijn bebroed) of gedood. Ook kan het leiden tot sterfte van eieren en jonge vogels.
- De twee varkensstallen bij Lage Heide 7 en de melkveestal bij Neerrijt 16 bevatten mogelijk zomerverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en/of paarverblijven van verschillende soorten vleermuizen. Door deze gebouwen te slopen, verdwijnen mogelijk vaste voortplantings- of rustplaatsen. Eventueel aanwezige vleermuizen kunnen bij de sloop worden gestoord, verwond en/of gedood.

- Bij de werkzaamheden kunnen vaste voortplantings- of rustplaatsen van algemene beschermde zoogdieren (waaronder een dag rustplaats van de steenmarter) en amfibieën worden aangetast of vernietigd. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood. Ten aanzien van de steenmarter mag worden aangenomen dat deze zich bij aanvang van de sloop goed uit de voeten kan maken (jonge steenmarters zijn niet te verwachten omdat er geen sprake is van een kraamverblijf).

In tabel 5.3 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wnb weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe deze overtredingen kunnen worden voorkomen.

Soort	Beschermingsregime Wnb	Art. 3.1 lid 1	Art. 3.1 lid 2	Art. 3.5 lid 1	Art. 3.5 lid 2	Art. 3.5 lid 3	Art. 3.5 lid 4	Art. 3.10 lid 1
Steenuil	Vogels (met jaarrond beschermd nest)*	X	X					
Algemene in akker en gebouwen broedende vogels	Vogels	X	X					
Vleermuizen	Internationaal beschermde soorten			X	X		X	
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (waaronder de steenmarter) en amfibieën	Overige soorten							X

Tabel 5.3. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Wnb. Zie bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën en een overzicht van alle verbodsbepalingen. *=van deze soort is alleen een roestplek aanwezig.

Artikel 3.1 (m.b.t. Vogels)

- lid 1: het opzettelijk doden en vangen van vogels
- lid 2: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten

Artikel 3.5 (m.b.t. Internationaal beschermde soorten):

- lid 1: het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten
- lid 2: het opzettelijk verstoren van habitatsoorten
- lid 3: het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten
- lid 4: het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten

Artikel 3.10 lid 1 (m.b.t. A-soorten): het is verboden

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
 - (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen; en
- De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb).

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Natura 2000

De plannen zullen naar onze mening waarschijnlijk geen effect op de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden hebben. Om elk risico uit te sluiten, is het echter te overwegen de te verwachten stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te laten bepalen. Indien daaruit blijkt dat er een significante toename is te verwachten, is er een vergunning nodig op grond van de Wnb.

6.2 Natuurnetwerk Brabant

De sloop van de huidige bebouwing, de bouw en het gebruik van de nieuwe woningen en de toenemende verkeersbewegingen hebben waarschijnlijk geen negatieve effecten op het NNB. Omdat er geen negatieve effecten op het NNB zijn te verwachten, zijn er op dit punt geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid.

6.3 Beschermde planten en dieren

Steenuil: aanvullend onderzoek en mitigatie vooraf

In de te slopen melkveestal bevindt zich een roestplek van de steenuil. Roestplekken zijn onderdeel van de functionele leefomgeving en daarom jaarrond beschermd. Door het slopen van de melkveestal gaat deze roestplek verloren. Daarom dient het gebruik van het plangebied en omgeving (o.a. op het voorkomen van een steenuilennest) conform Kennisdocument steenuil (BIJ12, 2017a) te worden onderzocht; of te worden opgevraagd bij de lokale steenuilenwerkgroep.

Bij verlies van een roestplek (sloop van de melkveestal) dient een ontheffingsaanvraag voor de steenuil te worden ingediend (pers. med. mw. van Grinsven, ODBN). Pas na het verkrijgen van deze ontheffing mag de melkveestal ongeschikt worden gemaakt en gesloopt. Het verlies aan roestlocaties dient conform het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017a) minimaal met een factor twee te worden gemitigeerd, binnen het bestaande steenuilenterritorium. Ter vervanging van de verloren roestplek, dient een steenuilennestkast van een type als 'UK ST 01 Nestkast Steenuil' (te bestellen bij vivarapro.nl of Vogelbescherming) of 'Nestkast Steenuil' (te bestellen bij vivara.nl) te worden opgehangen. Door in het territorium van de steenuil en onder begeleiding van een ecologische deskundige minimaal een tweevoud van het aantal gevonden roestgelegenheden te realiseren, wordt voorkomen dat de functionaliteit van het steenuilenterritorium verloren gaat. Steenuilen hebben de tijd nodig om aan nieuwe nestplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moeten zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beide aanwezig zijn. Hierdoor kunnen de steenuilen de voorzieningen ontdekken en verkennen voor de ingreep wordt uitgevoerd (BIJ12, 2017a). Nieuw aangebrachte voorzieningen dienen minimaal drie maanden voor aanvang van de werkzaamheden aanwezig te zijn, bij voorkeur in de periode september – december.

Verblijfplaatsen die door de werkzaamheden worden aangetast, moeten voor het broedseizoen (na het tijdig realiseren van vervangende nest- en rustgelegenheden en voor de start van de werkzaamheden) ongeschikt worden gemaakt (na het verkrijgen van een ontheffing).

Er is waarschijnlijk geen steenuilennest in de te slopen melkveestal aanwezig. Om elk risico uit te sluiten dient dit echter door aanvullend onderzoek te worden geverifieerd. Onderzoek volgens het kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017a) is daartoe niet geschikt, omdat er wordt uitgegaan van 3 bezoeken, waarbij de baltsroep van de steenuil in de omgeving wordt afgespeeld. Dit geeft een globaal idee van waar de steenuil zich telkens bevindt, maar geeft geen nestlocatie. Om te verifiëren of de melkveestal fungeert als nestlocatie van de steenuil is het, uit ervaring van Faunaconsult, beter om twee maal de locatie tijdens de avond te bezoeken, gedurende de periode dat er oudere jongen aanwezig zijn, dus van half mei t/m 1^e week juni. Het geluid van bedelende jongen kan dan worden waargenomen.

Algemene vogels

In de (akker)vegetatie op alle drie de locaties komen mogelijk beschermde vogelnesten voor tijdens het broedseizoen. Het gaat om vogels waarvan het nest niet jaarrond wordt beschermd of als strenger beschermd wordt beschouwd. Hiervoor zijn maatregelen die negatieve effecten voorkomen wel verplicht. Verstoring van broedvogels en vernietiging van vogelnesten kan worden voorkomen door de (akker)vegetatie buiten de periode 15 maart – 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) te verwijderen. Door naleving van deze maatregel worden ten aanzien van vogels geen overtredingen op de Wet natuurbescherming begaan. Omdat vogels sporadisch ook buiten de periode 15 maart – 15 juli broeden, kan het verwijderen van opgaande vegetatie toch leiden tot overtreding van de Wnb. Indien blijkt dat er broedende vogels aanwezig zijn, dan mogen deze niet worden verstoord. Ook mogen in gebruik zijnde nesten niet worden vernield.

Vleermuizen: aanvullend onderzoek en mitigatie vooraf

De twee varkensstallen bij Lage Heide 7 en de melkveestal bij Neerrijt 16 bevatten mogelijk vleermuisverblijven. Het slopen van deze gebouwen kan daarom leiden tot verstoring of vernietiging van vleermuizen en hun verblijven. Omdat alle vleermuissoorten streng zijn beschermd, dient het voorkomen van dergelijke verblijven conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, 2021) te worden onderzocht. Volgens het vleermuisprotocol zijn daartoe 5 onderzoeksronden nodig:

- 3 ronden (2 avonden en 1 ochtend) onderzoek met batdetectors in de kraamtijd 15 mei – 15 juli (waarbij er minimaal 20 dagen zit tussen de twee avonden en tussen één avond en de ochtend);
- 2 ronden (1 avond en 1 ochtend) onderzoek met batdetectors in de paartijd (15 augustus – 1 oktober, waarbij er minimaal 20 dagen zit tussen de twee bezoeken).

Indien blijkt dat er vleermuisverblijven aanwezig zijn, dient er een ontheffing op de Wnb te worden aangevraagd. Ook dient de functionaliteit van het plangebied te worden gewaarborgd. Dit houdt in dat er op aangepaste wijze wordt gesloopt (zodat er geen vleermuizen worden gedood) en dat er nieuwe vleermuisverblijven gecreëerd moeten worden. Om vertraging te voorkomen, is het verstandig om vooruitlopend op de resultaten van het vleermuizenonderzoek alvast vleermuiskasten tegen nabijgelegen gebouwen op te hangen. Gewone dwergvleermuizen hebben bijvoorbeeld de tijd nodig om aan nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moeten zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte vervangende voorzieningen beide aanwezig zijn (BIJ12, 2017b).

Het is daarom beter om voor zekerheid te gaan en alvast 8 vleermuiskasten van types als VK WS 02, VK MP 05 (te bestellen bij vivarapro.nl), Beaumaris maxi (te bestellen bij vivara.nl) of VMT1, VMT1a, VMTH1 (te bestellen bij unitura.nl) op te hangen (Bij beide locaties 4 kasten). Dit dient te gebeuren aan niet te slopen panden binnen een straal van 200 meter van het plangebied (BIJ12, 2017b), onder begeleiding van een deskundige. Als blijkt dat er vleermuisverblijven aanwezig zijn die door de sloopwerkzaamheden zullen worden vernietigd, wordt vertraging van de werkzaamheden (in verband met de gewenningsperiode) in de meeste gevallen voorkomen.

De voorgenoemde type vleermuiskasten zijn uitwendige modellen, die in principe niet geschikt zijn als permanente vervanging. Indien blijkt dat er in het te slopen gebouwen vleermuisverblijven aanwezig zijn, dan dient er een veelvoud van het aantal gevonden vleermuisverblijven in de nieuwe situatie te worden gerealiseerd. Vleermuiskasten die geschikt zijn om te dienen als permanente vervanging, dienen zich inwendig in het gebouw te bevinden. Het gaat om typen als Vivara IB VL 06 Inbouwsteen, waarvan er meerdere aan elkaar kunnen worden gekoppeld tot kraamverblijf. Een goedkoper en beter alternatief bestaat uit het maken van een open stootvoeg van minstens 2 cm breed, waarbij er in de achterliggende spouw een stuk geplastificeerd volièregaas van 2 bij 1 meter wordt geplaatst waaraan de vleermuizen kunnen hangen.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën

In het plangebied komen mogelijk zoogdieren en amfibieën voor, die onder de Wnb zijn beschermd. Het gaat om algemeen voorkomende soorten (zogenaamde A-soorten), waarvoor in de provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud. Dit houdt in dat deze soorten verstoord mogen worden, zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Wel geldt altijd de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb); deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, moeten dieren die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen, zo snel mogelijk naar een aangrenzende locatie buiten het plangebied worden verplaatst.

In de te slopen varkensstallen bij Lage Heide 7 bevindt zich een dag rustplaats (het betreft hier zeker geen kraamverblijf) van de steenmarter. De steenmarter is in de Provincie Noord-Brabant niet vrijgesteld voor ruimtelijke ontwikkelingen. Daarom dient voor deze soort een ontheffing op de Wnb te worden aangevraagd. Omdat de locatie niet als kraamverblijf voor de steenmarter dient, hoeft er ten aanzien van deze soort geen rekening met het voortplantingsseizoen te worden gehouden. Wel is het noodzakelijk dat een ecologisch deskundige direct voor de sloop ervoor zorgt dat er zeker geen steenmarter aanwezig is. Dat kan door de ruimtes met de latrines kort voor de sloop te inspecteren. Daarnaast dienen onder begeleiding van een ecologisch deskundige voor de steenmarter vooraf enkele alternatieve dag-rustplaatsen (takkenhopen, hooibalen, steenmarterkast, o.i.d.) worden aangelegd/geplaatst.

LITERATUUR

- BIJ12. 2017a. Kennisdocument Steenuil *Athene Noctua*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Provinciale staten van Noord-Brabant. 2016. Verordening van Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant houdende regels ter bescherming van de natuur (Verordening natuurbescherming Noord-Brabant). Link: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Historie/Noord-Brabant/600901/CVDR600901_1.html
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging. 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

BIJLAGE 1. TOELICHTING PER BESCHERMINGSREGIME

Vogels

Verbodsbepalingen en afwijkingsmogelijkheden

Het beschermingsregime voor vogels is neergelegd in de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van de Wnb. Deze bepalingen gelden voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de [Vogelrichtlijn](#).

Op grond van de artikelen 3.1 en 3.2 gelden voor deze vogels de volgende verboden:

- het opzettelijk doden en vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2 Wnb)
- het rapen en houden van eieren (artikel 3.1 lid 3 Wnb)
- het opzettelijk storen van vogels indien dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.1 lid 4 en 5 Wnb)
- het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 1 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, houden en vervoeren van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 6 Wnb)
- het, voor zover bij of krachtens de Wnb toegestaan, vangen of doden van vogels met – kort gezegd – verboden middelen en het achtervolgen met behulp van in de Vogelrichtlijn genoemde vervoermiddelen overeenkomstig de in de Vogelrichtlijn omschreven wijze (artikel 3.4 lid 1 Wnb).

Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde schadelijke handelingen verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming kan worden verleend door middel van een ontheffing of vrijstelling.

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde staten ('GS') kunnen van vrijwel alle hierboven omschreven verboden ontheffing verlenen. Provinciale staten ('PS') kunnen daarnaast bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden. Voor een paar specifieke verboden is de minister van Economische Zaken (de 'minister') het bevoegd gezag, namelijk de verboden die zien op de verkoop en het vervoer van vogels. Indien een afwijking van een verbodsbepaling wordt toegestaan, moet daarbij in ieder geval worden bepaald op welke soort de afwijking betrekking heeft, welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan en welke voorwaarden gelden ter beperking van de risico's en met betrekking tot het tijdstip en de plaats van de handeling.

Daarnaast moet voor de verlening van een ontheffing of vrijstelling aan een aantal cumulatieve criteria zijn voldaan. Dit betekent dat er:

- geen andere bevredigende oplossing mag bestaan;
- de maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en;
- de ontheffing nodig is in verband met één van de volgende zes gronden:
 - het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Internationaal beschermde soorten

Deze soorten worden in de praktijk vaak aangeduid als de 'strikt beschermde soorten', omdat voor deze soorten alleen onder strikte voorwaarden ontheffing van een verbodsbepaling kan worden verkregen. Bekende voorbeelden van habitatsoorten zijn de drijvende waterweegbree, de rugstreeppad en de zandhagedis.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste verboden uit de Wnb zijn:

- het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 1 Wnb)
- het opzettelijk verstoren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 2 Wnb)
- het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 3 Wnb)
- het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 4 Wnb)
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 5 Wnb)
- het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben of vervoeren van habitatsoorten (artikel 3.6 lid 2 Wnb).

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde Staten kunnen van deze verboden ontheffing verlenen en Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (artikel 3.8 lid 2 en 3.9 lid 2 Wnb). Er is een aantal (cumulatieve) criteria (opgesomd in artikel 3.8 lid 5 Wnb) om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen; deze worden slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets)
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan

- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Overige beschermde soorten

Dit aanvullende beschermingsregime vloeit niet voort uit Europese wet- of regelgeving en beschermt alleen de in het wild levende diersoorten die worden genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wnb. Voorbeelden zijn de hermelijn en de wezel ('A-soorten'). Daarnaast worden vaatplanten beschermd van de soorten die worden genoemd in onderdeel B in de bijlage bij de Wnb, zoals de akkerboterbloem en de muurbloem ('B-soorten'). Uit de [wetsgeschiedenis](#) is gebleken dat het nodig is om deze soorten bij wet aan te wijzen, omdat zij niet voldoende worden beschermd door enkel de zorgplicht. Het gaat daarbij in het bijzonder om soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd. Op de bijlagen zijn dan ook bijvoorbeeld de Rode Lijst-soorten aangewezen.

Verboden handelingen

Het is verboden op grond van artikel 3.10 lid 1 Wnb:

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen en
- (c) B-soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wnb). Voor deze overige soorten gelden dus minder verboden dan voor de strikt beschermde soorten. Zo is bijvoorbeeld het (opzettelijk) verstoren van soorten niet verboden.

Ruimere afwijkmogelijkheden

Voor de overige soorten gelden bovendien ruimere afwijkmogelijkheden dan voor de strikt beschermde soorten. Artikel 3.8 Wnb (dat de afwijkmogelijkheden voor Habitatsoorten bepaalt) is grotendeels van overeenkomstige toepassing op de overige soorten. Dit betekent dat een ontheffing of vrijstelling slechts wordt verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets)
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Anders dan voor Habitatsoorten, kan voor de overige soorten ook ontheffing of vrijstelling worden verleend als dit noodzakelijk is (artikel 3.8 lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of;
- ten behoeve van het algemeen belang.

Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art.3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing